

שאלות המצוות
בהלכה

שכיחא

לתגובות: עקיבא משה סילבר | questions@shchiche.com | 052-7155401

הערה בדעת התוס' בדין בישראל באקראי

האריך כבודו בדיוקים בדברי התוס' בדעת ר"י ויש קצת משמעות שרצה כבודו לטעון דבנשוי אין איסור ז"ל באקראי ודחה דברי הרבה אחרונים שלא נקטו כן אפי' בדעת ר"י (הנצי"ב והאג"מ ור"א הענקין ועוד), ולענ"ד מבלי להכנס לנידון הדקדוקים גופא, מ"מ העיקר חסר מן הספר מכל רעיון הדברים שרצה כבודו לטעון, דכל המעיין בסוגיות הפזורות יראה שטעות ביד כבודו.

ראשית מבואר בהרבה מקומות שכל התעסקות בענייני תאווה זו אסורה מלבד בשמחת עונה, וכדאמר' המקשה עצמו לדעת יהא בנידוי דמגרי יצה"ר בנפשיה אע"ג

דלא מיירי במסתכל או מהרהר באיתתא כלל, וכן אמרי' בע"ז המסתכל בבהמה חיה ועוף בשעה וכו' אע"ג דאין מתאוה להם כלל, ואמרי' בע"ז שם ונשמרת מכל דבר רע אזהרה שלא יהרהר ביום ויבוא לידי טומאה בלילה, ומשמע דהאיסור הוא מחשבה של גרם טומאה, וכן בנדה יג ע"ב בכל דיני הו"ל נזכר תוך הדברים שהמביא עצמו לידי הרהור אין מכניסין אותו למחיצתו של הקב"ה, ומבואר דהאיסור הוא מצד הרהור, ועוד אמרי' במסכת כלה שהמוז"ל דומה לבהמה ומשמע שתפסו שהוא מעשה מגונה בעצם (וכידוע דברי הרמב"ם בשמונה פרקים בזה) וגם הלשון לא תנאף ביד וברגל בנדה יג ע"ב משמע דהמעשה מגונה, וכן באיסור מכנסים באופן האסור (וגם דינא דתבקע כרסו בנדה יג דמבואר דאפ"ל לצורך אסור משמע דאין האיסור מצד מניעת פו"ר, ומ"מ בנידון זה כבר האריכו בענין מתי יש היתר לצורך ומתי אבל כסניף ודאי אפשר לציין זה).

וכמו"כ בהרא"ש נזכר דיש היתר באופן של ביאה (וכן משמע בפשיטות בתוס' וכמה ראשונים ביבמות יב דלשיטתם עכ"פ בדרך ביאה אינו בכלל עיקר איסור הו"ל), וד"ת עשירים במקום אחר וסתימת הר"י יתבאר ע"פ דברי הרא"ש, דההיתר הוא באופן של ביאה, וכן דברי הרי"ד ביבמות יב ע"ב ונכדו הריא"ז שם יתפרשו דמיירי באופן של ביאה או עכ"פ שמחת עונה של חו"נ לכה"פ (ונחלקו בזה האחרונים בדעת ר"י), ובדעת הרי"ד והריא"ז ע"כ צ"ל שיש איזה גדר בזה דהרי מפורש בכ"מ שהוא דבר אסור ובפרט דגם הם מיירו שם דוקא באופן מסויים של דרך ביאה וסמכו על הקורא שלא ילמד מזה היתר בכל גווני.

וכן בדין נשוי שנוגע בבהכ"ס (באו"ח ס"ס ג') הוא רק באופן שלא יבוא לידי חימום דלהתחכך פסק השו"ע דאסר ושתיק ליה רמ"א אע"ג דבאה"ע הביא הרמ"א שיטת ר"י, וגם המשנ"ב אזיל כשי' המחבר באו"ח שם, ויש להעיר דגם בנידה יג נשוי גבי שמואל ורב יהודה נזכר רק לגבי היתר נגיעה ולא חימום דלכל הלישנות שם הוא מצד שלא יבוא לידי חימום, ובלאו הכי יש מהראשונים שפסק כאידך לישני דגם

לנשוי אסור ועי' בפמ"ג.

ויש לציין דדינא שנזכר בשו"ע באה"ע באשה שיש לה אוטם ברחם שאסור לקיימה מתשובת הרא"ש לא אשתמיט תנא לומר דמי שיש לו אחרת או שרוצה לישא אחרת שרי ובמקומו של המחבר לא נהגו בחדר"ג.

ועוד יש להוסיף דתנן באנשים תיקצץ והאריכו בזה בנדה שם, ולא אשתמיט תנא לומר דדרך בדיקה שרי בנשוי (אלא רק בבהכ"ס כמבואר בשו"ע או"ח שם), ועוד יש להוסיף דמיייתי בנדה שם יג ע"א מתני' מתרומה ומקשי שם ולא מיישב דמייירי בנשוי (ואף שהיה מקום ליישב דהרי בנשוי בלאו הכי מ"מ זה אינו דלא הותר נשוי אלא בבהכ"ס וכנ"ל).

ועוד יש להוסיף דאפי' להסוברים שאיסור הוז"ל משום ביטול פרו"ר הנה בהרא"ש בנדה יג כתב דגם אם קיים פרו"ר אסור משום ובערב אל תנח ידיך וקשה דהרי אינו חיוב לעסוק בפרו"ר אחר שכבר קיים פרו"ר, אלא דסימנא נקט דראוי ויכול להוליד וממילא יש בזה מעשה השחתה.

ובלאו הכי יש לציין דבכל הפוסקים האחרונים והמקובלים וספרי המוסר והתיקונים וספרי התשובות כי רבים המה (הדנים בכל מיני אופנים של שעה"ד) החמירו טובא בהוז"ל ולא טוב עשה כת"ר דשווייה לר"י בעל התוס' כשיטה יחידאה שנשתקעה ולא נאמרה ולא נזכרה בכמעט שום מקום בבמ"ד (היינו מה שטען כבודו בדעת ר"י דדין זה אינו נוהג בנשוי, אבל דוקא עיקר דינו של ר"י כן נזכרה ברמ"א ובהרבה פוסקים רק לגבי אשתו וזה מסייע לדברינו).

ובתשלום כל הדברים יש לציין מש"כ הב"י באו"ח סי' קעג והובא בד"מ ביו"ד סי' פט שאילו ראה מהר"ם דברי הזהר היה חוזר בו וכו', ועכ"פ זה חזי לאצטרופי לחשוש להזהר כשמחמיר יותר משיטה שנזכרה בראשונים.

ויש לציין עוד דאף דברי העזר מקודש הידועים בזה באה"ע סי' כב שכבודו ציין בתור שהם ראש המקור להקל בדעת ר"י מ"מ לא כתב אלא שצד זה יהיה כתריס

בפני הפורענות וגם לא מחמת שודאי יש צד כזה אלא כתב דאף אם זה טעות מ"מ מכיון שבנידון המדובר שם היה טעות בהלכה יש בזה כתריס בפני הפורענות, ומאחר שכתב להדיא ככל הדברים האלה א"כ הרי ודאי שלא נקט כצד זה להלכה, (וגם בב' הקטעים של העזר מקודש לעיל סי' כא מוכח שלא סבר כן להלכה), ותו לא מיד.

ולא ברירא לי אם היה טוב לפרסם תשובתי זו כדי שלא ישתמע שיש צד לטעון אחרת, ובפרט גדיים שעדיין לא נעשו תיישים בעלי קרניים, אבל אמרתי זו היא דרכה של תורה לישא וליתן ולברר ולהוכיח האמת כי ישרים דרכי ה'.

